

Jaan Imeliku algkuju Voldemar Tamman

Üsna levinud on arvamine, et Jaan Imeliku algkujuks oli musikaalne Voldemar Tamman.

Sellele viitab ka saabumine kooli 13 versta kauguselt Kooli talust koos isatalu saunamehe poja Kristjan Abroiga, keda peetakse Jüri Kuslapi algkujuks.

Voldemar Tamman sündis 12. juulil 1884. aastal Tartumaal Kursi kihelkonnas Puurmani vallas Tammiku koolmeistri Mart Tammani ja Leena Tammani (Marjassaar) pojana. Voldemari koolitee algas 1891. aastal Roela vallas Vassevere külakoolis, kus koolmeistriks oli aastatel 1887-1895 tema isa Mart Tamman. Koolmeistri perest sirgunud pojale püüti anda võimalikult hea haridus.

Pärast külakooli lõpetamist saatsid vanemad Voldemari 1894. aastal õpinguid jätkama Palamuse kihelkonnakooli, kus köster-koolmeistriks oli Aleksander Nieländer ja abiõpetajaks Ludvig Roose.

O. Luts on teda „Kevades“ nimetanud küll laiskvorstiks, kuid samas ka arukaks poisiks, kes saab igal pool hakkama. Imelik oli rahuliku meelega ja heasüdamlik, sinisilmne, laia näoga, millele aegajalt langesid paksud valkjad juuksesalgud kui ta kannelt mängis.

Pärast kihelkonnakooli lõpetamist jätkus V. Tammani haridustee 1899. aastast Tartu Õpetajate Seminaris.

1903. aastal tuli ta jällegi Palamuse kihelkonnakooli, nüüd juba õpetajana.

1904-1913 töötas V. Tamman Tartu linnakoolis abiõpetajana ja samaaegselt Tartu koolides lauluõpetajana.

Asudes 1913. aastal õpetajana ja juhataja abina tööle vastavatud Tartu 8-klassilisse Kommertskooli ettevalmistusklasside õpetajana, määrati talle 1914. aasta septembrist ka kõikide klasside laulmistunnid.

1908. aastal omandas ta matemaatika ja maateaduse koduõpetaja kutse Tartu Aleksandri Gümnaasiumi juures.

1915. aastal oli Tamman Palamuse vallakirjutaja.

1916. aastal abiellus Voldemar Tamman Ida Valgega. 1941. aastani elas pere Tartus. Kasvatati kasupoeg Leonidi (16. aprill 1910 Peterburi – 10. aprill 1942 Tšeljabinski oblast, Tšebarkul), kes oli Voldemari abikaasa õepoeg.

Aastatel 1913-1923 oli V. Tamman Tartu kommertskoolis asjaajaja ja 1919-1923 samas koolijuhataja abi ning 1927-1930 Tartu koolivalitsuse juhataja.

Lisaks koolitööle tegeles Voldemar Tamman aastast 1923 raamatute koostamise ja kirjastamisega. Andis välja õppekirjandust, laulikuid, eesti keele harjutuste kogu ja algklasside aabits-lugemiku Huvitaja I-IV, seda koos A. Rulliga. Hiljem töötas Huvitaja põhjalikult ümber. Õpik ilmus 14 kordustrukis ning oli eesti koolides üks populaarsemaid.

Voldemar Tamman oli tegev mitmetes juhatustes: Palamuse Tuletõrjeseltsis, Eesti Kirjameeste Seltsis, Eesti Õpetajate Liidus, Tartu Majaomanike Seltsis, Vanemuise teatris jne. 1930ndail Üleriikliku Veskipidajate Ühingu esimees ja ajakirja „Eesti Veski“ peatoimetaja.

Koolitöö, kirjastamise ja seltsitegevuse kõrvalt jõudis Voldemar Tamman pidada ka põllumeheametit.

Leevaku lähedal kuulus Tammanile üsna suur talu, mille ta ostis 1931. aastal. Seal oli jahuveski, villakraasimise ja riidevärvimise töökoda. Talus kasvatati piimakarja. Ise viibis ta teadaolevalt Leevakul harva.

Voldemar Tamman küüditati abikaasaga 14. juunil 1941. aastal Sverdlovski oblastisse Sevurallagi. Talle mõisteti 10 aastat vangistust parandusliku töö laagris. Tema ainus süü seisnes kuulumises Isamaaliitu.

Voldemar Tamman suri vangilaagris 58-aastasena 3. veebruaril 1942.

Ida Tamman suri Tomski oblasti Lozungas 27. juulil 1945.